

MARIO STRECHA
Filozofski fakultet, Zagreb

MODERNA I SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST U EUROPSKOM I SVJETSKOM KONTEKSTU

Novi program poslijediplomskoga znanstvenog doktorskog studija Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

*Nakon što je Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu krajem 2005. godine donio zaključak da se za stano-
vito vrijeme odgodi izrada zajedničkog programa poslijediplom-
skog doktorskog studija, autor je pokušao tijekom veljače 2006.
oblikovati model i temeljni sadržaj poslijediplomskog doktorskog
studija koji bi obrazovao specijaliste za razdoblje hrvatske povi-
jesti u 19. i u 20. stoljeću. Taj je prijedlog potom postao podlo-
gom na osnovi koje je u suradnji s kolegama na Odsjeku izrađen
konačan prijedlog programa. Nakon dviju pozitivnih recenzija
istaknutih stručnjaka iz zemlje i inozemstva, početkom ožujka
2007. prijedlog programa prihvaćen je na Sveučilištu u Zagrebu.
U želji da se preko Historijskog zbornika, časopisa Društva za
hrvatsku povjesnicu, širi krug povjesničarki i povjesničara upo-
zna s programom novoutemeljenog poslijediplomskog doktorskog
studija studija Odsjeka za povijest, u dogovoru s redakcijom, ov-
dje se objavljuje u sažetom obliku.**

* Zahvaljujem uredništvu koje mi je, ustupivši mi prostor, to omogućilo. Nadalje, zahvaljujem svim kolegicama i kolegama s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji su pozitivno odgovorili na moju inicijativu i povjerali mi posao na izradi programa. Svojim prijedlozima oni su pomogli da model studija koji sam zamislio dobije svoj konačan oblik. Posebnu zahvalnost dugujem kolegici Zrinki Blažević i kolegi Damiru Agičiću, koji su mi posebno pomogli u završnoj fazi rada na tekstu prijedloga programa.

Razlozi za pokretanje studija

S obzirom na novo ustrojstvo studija povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, prema kojem su na diplomskom studiju predviđena usmjerenja po pojedinim znanstvenim područjima, logično je da se isti koncept primijeni i na strukturu poslijediplomskog doktorskog studija. Polazeći od toga, to jest od činjenice da je na diplomskom studiju predviđeno usmjerenje koje u sadržajnom smislu pokriva hrvatsku povijest u 19. i u 20. stoljeću, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu smatra nužnim organizirati studij moderne i suvremene hrvatske povijesti kao samostalni program.

Pokretanje programa poslijediplomskog studija iz hrvatske moderne i suvremene povijesti nalaže i istraživačka praksa. Suvremena hrvatska historiografija nastoji hrvatsku povijest u 19. stoljeću, napose razdoblje nakon 1848. godine, i hrvatsku povijest u 20. stoljeću u novije vrijeme promatrati kao koherentno povezanu cjelinu. Brojna pitanja iz hrvatske povijesti u 20. stoljeću imaju, naime, svoje ishodište u 19. stoljeću i nemoguće ih je cjelovito obrađivati ukoliko se hrvatska povijest u istraživačkoj, odnosno u nastavnoj praksi nastavi pridržavati razdoblja Prvog svjetskog rata kao granice između "dugog" 19. i "kratkog" 20. stoljeća. Jednako tako, problematiku hrvatske moderne i suvremene povijesti nemoguće je razumjeti izvan europskog konteksta, odnosno izvan konteksta povijesnih kretanja na prostoru srednje i jugoistočne Europe. U tom smislu nužno je usmjeravati i studente poslijediplomskog doktorskog studija. S tim u vezi Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu drži nužnim da se utemelji program nastave na poslijediplomskom doktorskome studiju pod naslovom *Hrvatska moderna i suvremena povijest u europskom i svjetskom kontekstu*.

Znanstveni doktorski studij *Hrvatska moderna i suvremena povijest u europskom i svjetskom kontekstu* institucionalno je afilliran Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sukladno novim razvojnim tendencijama u duhu proklamiranih načela Bolonjske deklaracije, u cilju što uspješnije realizacije ovakvog epohalno i problemski koncipiranog doktorskog studija predviđa se s jedne strane funkcionalna integracija i umrežavanje s ostalim doktorskim programima pokrenutima pri Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta, odnosno razvijanje intenzivne međuodsječke i međuinstitucionalne suradnje. Na taj bi se način osigurale i kontinuirano unapređivale temeljne pretpostavke visokoškolske nastave primjerene suvremenim europskim standardima: znanstveno-istraživačka i pedagoško-didaktička izvrsnost te horizontalna i vertikalna mobilnost studenata i nastavnika.

Program doktorskog studija koji je usmjeren na razdoblje moderne i suvremene hrvatske povijesti dosad nije postojao ni na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, niti na nekom od ostalih hrvatskih sveučilišta. Osim što polaznicima osigurava usku, ali nužnu specijalizaciju za razdoblje hrvatske povijesti 19. i 20. stoljeća, novost ovoga studija je u tome što je on intenzivan, što je nastava usko povezana sa

M. STRECHA, MODERNA I SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST...

znanstvenim projektima na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te što studente postupno i sustavno uvodi u tehniku samostalnog znanstveno-istraživačkog rada što jamči izradu kvalitetne doktorske disertacije. Mogućnost da studenti dio studija provedu na nekom od inozemnih sveučilišta, da sudjeluju u izvođenju nastave na preddiplomskom studiju, intenzivna komunikacija između nastavnika i studenata kao i aktivno sudjelovanje studenata u izvođenju nastave također su novine ovog dokorskog programa. Pritom će se posebice inzistirati na što je moguće većoj teorijskoj i metodološkoj profiliranosti doktorskih disertacija, implementaciji inter- i transdisciplinarnog pristupa istraživačkoj problematici te sustavno kultivirati umijeće problemskog i kritičkog mišljenja.

Na temelju međusveučilišnih, odnosno međufakultetskih ugovora o suradnji moguće je da studenti dio studija u trajanju od jednog do najviše dva semestra provedu u inozemstvu. Pokretljivost studenata bit će usklađivana i s njihovim osobnim interesima. Vodstvo studija vodit će brigu o mogućnostima dobivanja međunarodnih i državnih stipendija, kao i stipendija različitih zaklada i ostalih poslovnih subjekata. Nastojat će se osigurati suradnja s profesorima iz inozemstva u izvođenju dijela nastave i u mentorskom radu sa studentima.

Studij je otvoren i polaznicima drugih doktorskih studija u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Struktura i organizacija nastave

Program poslijediplomskog dokorskog studija *Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu* traje šest semestara. Program se sastoji od četiri obavezna predmeta, izbornih predmeta, doktorskih seminara i individualne nastave.

Obavezni predmeti su stalni, što znači da se ne mijenjaju nakon završetka ciklusa, a sastoje se od problemskih kolegija, koji se mijenjaju nakon završetka svakog ciklusa. Izborni predmeti također se sastoje se od problemskih kolegija. Izborni predmeti mijenjaju se nakon završetka svakog ciklusa. Nastava iz obaveznih i izbornih predmeta koncipirana je problemski i to vodeći računa o specifičnim istraživačkim interesima i stručnim potrebama doktoranada. Sukladno tome pretpostavlja njihovu aktivnu participaciju kako u smislu predlaganja, pa i osmišljavanja konkretnih nastavnih sadržaja, tako i u pogledu izvršavanja nastavnih obveza.

Izbor predmeta koje student na preporuku savjetnika, odnosno mentora slobodno bira iz ponude poslijediplomskog znanstvenog dokorskog studija *Moderne i suvremene hrvatske povijesti u europskom i svjetskom kontekstu*, iz ponude ostalih doktorskih studija na Filozofskom fakultetu te iz ponude doktorskih studija na Sveučilištu u Zagrebu uvjetovan je njihovim sadržajem. U sadržajnom smislu izborni predmeti,

naime, moraju korespondirati sa sadržajima iz hrvatske, odnosno iz europske/svjetske povijesti u 19. i 20. stoljeću.

Osim u obliku obaveznih i izbornih predmeta, nastava na poslijediplomskom doktorskom studiju odvija se i u obliku doktorskih seminara, odnosno u obliku individualne nastave. Doktorske seminare izvode nastavnici i znanstvenici koji su kompetentni za razdoblje, odnosno za problematiku koju student namjerava obrađivati u doktorskom radu. Broj doktorskih seminara ovisi o broju upisanih studenata. Broj studenata u seminaru ne može biti manji od pet, niti veći od deset. Odabir literature koju će studenti na seminaru prorađivati prepušten je voditelju dokorskog seminara. U doktorskom seminaru sudjeluju svi studenti.

Nastavu iz obaveznih i izbornih predmeta izvodi više nastavnika, koji samostalno kreiraju sadržaj svog kolegija. Za izvođenje nastave iz obaveznih i iz izbornih predmeta nadležan je nositelj predmeta. Nastavnike bira nositelj predmeta. Individualnu nastavu u načelu izvodi mentor, no uz odobrenje Vijeća programa u cijelosti ili djelomično može je izvoditi i svaki od nastavnika koji sudjeluje u izvođenju programa.

Tijekom prva dva semestra nastava iz obaveznih predmeta izvodi se isključivo u obliku predavanja, s time da u prvom semestru student obavezno upisuje, odnosno sluša predmet Hrvatska moderna i suvremena povijest. Tijekom drugog semestra, ovisno o istraživačkom afinitetu polaznika, odnosno o temi njegovog dokorskog rada, polaznik može birati između predmeta Hrvatska predmoderna i moderna povijest i predmeta Hrvatska suvremena povijest. Predmet Teorijske paradigme i analitičko-interpretativne metode u suvremenoj historijskoj znanosti obavezno upisuju svi studenti.

Tijekom trećeg, četvrtog, petog i šestog semestra nastava se odvija isključivo u obliku doktorskih seminara. Uz doktorski seminar student je u trećem, četvrtom, petom i šestom semestru obavezan upisati i jedan od izbornih predmeta iz ponude poslijediplomskog znanstvenog dokorskog studija *Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu*, iz ponude ostalih dokorskih studija na Filozofskom fakultetu te iz ponude dokorskih studija na Sveučilištu u Zagrebu ponude programa.

Ispiti iz obaveznih predmeta polažu se nakon prvog, odnosno nakon drugog semestra. Osim položenih ispita iz obaveznih predmeta, za upis u treći semestar student je obavezan položiti i ispit iz drugog stranog (svjetskog) jezika, kao i ispit iz izbornih predmeta. Obaveza je Vijeća programa da u suradnji s nastavnikom osigura da sadržaj ispitivane građe znatnije ne optereti studenta.

Tijekom prvog semestra, u suradnji sa savjetnikom, student odabire temu doktorske disertacije. Priprema za izradu disertacije započinje u drugom semestru, nakon što je temu disertacije odobrilo Vijeće programa dokorskog studija. Do početka trećeg semestra student je obavezan izraditi opširniji nacrt disertacije, koji je utemeljen na prethodno obavljenom sondiranju izvora i pregledu relevantne literature. Nacrt disertacije student prezentira pred Vijećem programa i pred ostalim polaznicima studija.

M. STRECHA, MODERNA I SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST...

Prvi semestar

Obavezni predmeti	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Hrvatska premoderna i moderna povijest	dr. sc. Mario Strecha, docent	30	/	5
Hrvatska moderna i suvremena povijest	dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan, red. prof.	30	/	5
Izborni predmet		16		2
Izborni predmet		16		2

Drugi semestar

Obavezni predmeti	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Hrvatska suvremena povijest	dr. sc. Ivo Goldstein, red. profesor	30	/	5
Teorijske paradigme i analitičko-interpretativne metode u suvremenoj historijskoj znanosti	dr. sc. Zrinka Blažević, docent	30	/	5
Izborni predmet		16		2
Doktorski seminar		10	10	3

Treći semestar

Predmet /oblik nastave	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Doktorski seminar		10	10	3
Izborni predmet		16	/	2
Izborni predmet		16	/	2

Četvrti semestar

Predmet /oblik nastave	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Doktorski seminar		10	10	3
Izborni predmet		16	/	2
Individualna nastava		30	/	5

Peti semestar

Predmet /oblik nastave	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Doktorski seminar		10	10	3
Individualna nastava		30	/	5

Šesti semestar

Predmet /oblik nastave	Nositelj predmeta	Sati predavanja	Sati vježbi	ECTS bodovi
Doktorski seminar		10	10	3
Individualna nastava		30	/	5

Izborni predmeti u prvom ciklusu studija

Hrvati i slavenske integracijske ideologije u 19. i 20. stoljeću

Nositelj: dr. sc. Damir Agičić, izv. profesor

Djetinjstvo i adolescencija u Hrvatskoj u 19. stoljeću

Nositeljica: dr. sc. Iskra Iveljić, izv. profesor

Temeljni dokumenti hrvatske povijesti – dokumenti i simboli identiteta

Nositelj: akademik Nikša Stančić, red. profesor

Hrvatska nacija i nacionalizam:

od pučkog i staleškog protonacionalizma do moderne nacije

Nositelj: akademik Nikša Stančić, red. profesor

Hrvatska povijest u 19. stoljeću u regionalnom kontekstu

Nositelj: dr. sc. Petar Korunić

Moderna društva i moderne nacije u 19. stoljeću

na prostoru Srednje i Jugoistočne Europe

Nositelj: dr. sc. Petar Korunić

Stanovništvo i identiteti na hrvatskom prostoru u 19. stoljeću

Nositelj: dr. sc. Petar Korunić

Vanjska politika socijalističke Jugoslavije

Nositelj: dr. sc. Tvrtko Jakovina, docent

Katolicizam u Hrvatskoj u prvoj polovici 20. stoljeća

Nositelj: dr. sc. Božidar Nagy, izv. profesor

M. STRECHA, MODERNA I SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST...

Hrvatsko-srpski/srpsko-hrvatski odnosi u 19. stoljeću:
problemi komparativnohistorijskih i interkulturalnih pristupa
Nositelj: dr. sc. Drago Roksandić, red. profesor

Hrvatsko-srpski/srpsko-hrvatski odnosi u 20. stoljeću:
problemi komparativnohistorijskih i interkulturalnih pristupa
Nositelj: dr. sc. Drago Roksandić, red. profesor

Latinitet u hrvatskom društvu 19. stoljeća
Nositeljica: dr. sc. Zvezdana Sikirić-Assouline, docent

Politizacija seljaštva u 19. i u 20. stoljeću
Nositeljica: dr. sc. Branka Boban, viši znan. suradnik

Dalmacija i bečke središnje institucije u 19. stoljeću
Nositelj: dr. sc. Marko Trogrlić, docent

Povijest Italije od Risorgimenta do Prvog svjetskog rata
Nositelj: dr. sc. Josip Vrandečić, docent

Obvezatne aktivnosti

- a) izrada sinopsisa doktorske disertacije – 5 ECTS
- b) 2 izvorna znanstvena rada – ukupno maksimalno 40 ECTS
- c) sudjelovanje s priopćenjem na 2 znanstvena skupa – 5+5 ECTS
- d) sudjelovanje u nastavi 2 semestra (*full-timeri*) – 5+5 ECTS
- e) izrada doktorske disertacije – 50 ECTS

Izborne aktivnosti

- a) terensko (arhivsko) istraživanje – 16 ECTS
- b) 2 pregledna rada (*part-timeri*) – 8+8 ECTS

Do kraja šestog semestra u suradnji s mentorom student je obavezan izraditi dva izvorna znanstvena rada u opsegu ne manjem od 1,5 i ne većem od 2,5 autorska arka. Nakon pozitivne recenzije dvojice recenzenata ti radovi moraju biti objavljeni ili prihvaćeni za objavljivanje u jednoj od relevantnih domaćih ili inozemnih historioografskih publikacija. Objavljeni ili za objavljivanje prihvaćeni znanstveni radovi, što se dokazuje potvrdom redakcije, uvjet su da kandidat pristupi obrani doktorske

disertacije. Recenzirani rad opsega od 1,5 do 2 autorska arka donosi 15 bodova, a rad opsega od 2 do 2,5 autorskih araka 20 bodova. Tijekom studija polaznik je s prethodnim priopćenjem obavezan sudjelovati na dva znanstvena skupa. Sudjelovanje na znanstvenom skupu s prethodnim pripoćenjem donosi 5 bodova. Polaznik se, tijekom petoga i šestog semestra, u dogovoru s mentorom, odnosno s predmetnim nastavnikom, mora uključivati u nastavni proces na nižim razinama nastave (preddiplomska i diplomatska). Sudjelovanje u nastavi ukupno ne može prijeći 10 sati (5X2) nastave po semestru i donosi 5 ECTS bodova po semestru. Studenti koji nisu u sustavu znanosti i visokog obrazovanja (part-timeri) do kraja šestog semestra moraju napisati dva pregledna rada u opsegu do 1,5 arka od kojih svaki donosi 8 ECTS bodova.

Uvjeti za upis u 2. semestar: minimalno 14 bodova

Uvjeti za upis u 3. semestar: minimalno 34 boda

Uvjeti za upis u 4. semestar: minimalno 51 bod

Uvjeti za upis u 5. semestar: minimalno 61 bod

Uvjeti za upis u 6. semestar: minimalno 69 bodova

Vijeće programa doktorskog studija svakom studentu na početku prvog semestra određuje savjetnika, a do kraja drugog semestra i mentora za izradu disertacije. Obaveze savjetnika su da pružaju savjete studentu tijekom studija (izbor predmeta, izbor tema za izradu radova koje je student obavezan izraditi tijekom studija, izbor teme za disertaciju itd.) i da u suradnji s mentorom prati njegov rad tijekom studija. Obaveze mentora su da vodi studenta kroz proces izrade doktorske disertacije. Jedan nastavnik može istodobno biti savjetnik najviše četvorici studenata, a mentor najviše dvojici studenata.

U dogovoru sa savjetnikom i mentorom, a uz odobrenje Vijeća programa doktorskog studija, student može birati pojedine predmete ili pojedine module s drugih doktorskih studija. Količina nastave koju student sluša u okviru drugih doktorskih studija, osim u iznimnim slučajevima o kojima odlučuje Vijeće programa, ne može biti veća od trećine semestralnih nastavnih obaveza na matičnom doktorskome studiju u skladu s odredbom Statuta Sveučilišta u Zagrebu.

Završetak studija

U dogovoru sa svojim savjetnikom temu disertacije Vijeću programa doktorskog studija predlaže kandidat. Vijeće programa bira mentora (komentora) i prosljeđuje prijedlog teme disertacije Fakultetskom vijeću. Temu disertacije prihvaća Fakultetsko vijeće.

M. STRECHA, MODERNA I SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST...

Disertaciju ocjenjuje povjerenstvo koje predlaže Vijeće programa, a imenuje Fakultetsko vijeće. Povjerenstvo mora imati najmanje tri člana. Broj članova povjerenstva mora biti neparan. Izvještaj o disertaciji (ocjenu) piše predsjednik povjerenstva, a suptpisuju ga članovi povjerenstva ukoliko su suglasni s ocjenom. Ukoliko se članovi povjerenstva ne mogu suglasiti oko ocjene disertacije, svaki član povjerenstva piše svoj izvještaj o disertaciji. Izvještaj (izvještaje) o disertaciji prihvaća Fakultetsko vijeće.

Kandidat članovima povjerenstva za ocjenu disertaciju predaje tri neuvezana primjerka. Nakon što je Fakultetsko vijeće prihvatilo ocjenu (ocjene) povjerenstva kandidat predaje deset uvezanih primjeraka disertacije referentu za poslijediplomske doktorske studije. Obrana disertacije odvija se pred povjerenstvom u punom sastavu. Mentor mora biti član povjerenstva. Disertacija je s uspjehom obranjena u slučaju da ju je pozitivno ocijenila većina članova povjerenstva. Ocjena obrane disertacije iznosi se u pisanom obliku u posebno predviđeni formular.

Uz uvjete koje u svakom pojedinačnom slučaju propisuje Vijeće programa doktorskog studija student koji je upisao doktorski studij i bez pohađanja nastave i bez polaganja ispita može steći doktorat zanosti. Postupak izbora mentora, odobrenja teme doktorskog rada, ocjene i obrane disertacije isti je kao i za studente koji su pohađali nastavu i položili sve propisane ispite.

Izrada doktorske disertacije izvan doktorskog studija dijelom je regulirana Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Kompetencije koje student stječe završetkom studija

Završetkom studija polaznik stječe sposobnost za samostalno bavljenje znanstvenim radom u oblasti historiografije i rješavanja složenih istraživačkih pitanja iz hrvatske povijesti u 19. odnosno u 20. stoljeću. Isto tako, student tijekom studija dobiva nužne temelje za kontinuirano, cjeloživotno usavršavanje, koje je nužno za znanstveno-istraživački rad na području hrvatske moderne i suvremene povijesti. Nakon završenog doktorskog studija polaznici se mogu nastaviti usavršavati na post-doktorskim programima u inozemstvu odnosno u zemlji na onim sveučilištima na kojima će se oblikovati programi post-doktorskog usavršavanja. U znanosti polaznici koji su stekli doktorat iz hrvatske moderne i suvremene povijesti mogu raditi u javnim, odnosno privatnim znanstveno-nastavnim, znanstvenim i drugim ustanovama u kojima postoji potreba za specijalistom za modernu i suvremenu hrvatsku povijest. S obzirom na to da program poslijediplomskog doktorskog studija iz hrvatske moderne i suvremene povijesti u europskom kontekstu omogućava polaznicima i stjecanje opsežnih znanja iz kulturne povijesti, studenti koji su završili studij mogu raditi i u različitim kulturnim institucijama. Postoji i mogućnost zapošljavanja završenih studenata u različitim stručnim službama u okviru državne uprave, diplomacije, kao i u turizmu, izdavačkoj djelatnosti itd. Dodatni cilj studija je razvijanje umijeća usmene

i pismene prezentacije znanja, kompetencija te istraživačkih rezultata i to jednako stručnoj, kao i široj javnosti. Na taj bi se način obrazovali svestrani i kreativni stručnjaci sposobni odgovoriti na izazove suvremenoga društva znanja koji će, osim toga, moći znatno doprinijeti dinamičnijem razvoju ne samo hrvatske akademske zajednice, nego i društva u cjelini.

Završetkom poslijediplomskog doktorskog studija *Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu* stječe se akademski stupanj doktora humanističkih znanosti s kraticom dr. sc.

Uvjeti upisa na studij i kriteriji i postupci odabira polaznika

Na poslijediplomski doktorski studij mogu se upisati isključivo oni kandidati koji su diplomski studij završili s prosjekom ocjena iznad 4,0. Studenti koji su na dosadašnjem poslijediplomskom studiju postigli stupanj magistra znanosti mogu se upisati na studij uz uvjet da je njihov magistarski rad prilikom obrane bio ocijenjen ocjenom vrlo dobar, odnosno ocjenom izvrstan. Samo u iznimnim slučajevima, uz dodatne uvjete propisane od strane Vijeća programa, kandidat se na studij može upisati i s prosjekom ocjena koji se kreće u rasponu od 3,5 do 4,0, no u tom slučaju neće se razmatrati molbe onih kandidata čija je ocjena magistarskog rada niža od ocjene vrlo dobar. Prosjek ocjena postignut na diplomskom studiju i ocjena magistarskog rada se ne zbrajaju. Za upis na studij potrebne su i dvije preporuke djelatnih ili zaslužnih profesora s područja humanističkih znanosti (polje povijest) te položen ispit iz jednog stranog (svjetskog) jezika. Za upis na studij bilo bi poželjno poznavati osnove rada na računalu (Word, Excel, internet). U slučaju da kandidat nema završen diplomski studij iz područja društveno-humanističkih znanosti, o upisu kandidata te o eventualnim dodatnim uvjetima upisa odlučuje Vijeće programa poslijediplomskog doktorskog studija. Prema tome, kao kriterij za upis na studij vrednovat će se: a) uspjeh na prethodnim razinama studija / preddiplomski studij i diplomski studij te diplomski studij prije reforme visokoškolskog obrazovanja 2005; b) ocjene magistarskog znanstvenog rada / na diplomskom studiju prije reforme visokoškolskog obrazovanja 2005; c) studentske nagrade; d) preporuka pristupnikova mentora na magistarskom znanstvenom radu ili nekog drugog stručnjaka koji je upoznat s pristupnikovim kvalitetama; e) predstavljanje pristupnika pred Povjerenstvom vijeća programa; f) interes pristupnika za studij u punom radnom vremenu. U slučaju da pristupnici ispunjavaju jednake uvjete, prednost imaju kandidati za studij u punom radnom vremenu.

Nakon što Vijeće programa poslijediplomskog doktorskog studija ustanovi koji kandidati ispunjavaju uvjete za upis na studij oni stječu pravo upisa. U slučaju da broj kandidata koji ispunjavaju uvjete za upis na studij premašuje planirani broj od najviše 20 polaznika, prednost pri upisu imat će oni kandidati koji imaju viši prosjek

ocjena na diplomskom studiju, odnosno oni kandidati čiji je magistarski rad ocijenjen ocjenom izvrstan.

Upravljanje studijem

Doktorskim studijem upravlja Vijeće programa. Vijeće programa čine svi nastavnici koji sudjeluju u izvođenju nastave na poslijediplomskom doktorskom studiju. Vijeće programa predlaže voditelja/voditeljicu dokorskog programa koji rukovodi studijem i njegovog zamjenika/zamjenicu. Voditelj i zamjenik voditelja dokorskog programa biraju se na mandat od dvije godine. Mandat se može ponoviti. Voditelja dokorskog programa na prijedlog Vijeća programa bira Fakultetsko vijeće, a na prijedlog Fakultetskog vijeća imenuje ga dekan. Vijeće programa bira tajnika/tajnicu, koji u suradnji s voditeljem vodi operativne poslove vezane uz doktorski studij.

U suradnji s voditeljem i tajnikom Vijeće programa donosi sve bitne odluke u vezi sa studijem i nadzire izvođenje nastave. U isključivoj je kompetenciji Vijeća da utvrđuje zadovoljavaju li kandidati uvjete propisane za upis na studij. U spornim slučajevima, odluku o tome može li student upisati sljedeći semestar, odnosno ispunjava li uopće uvjete za nastavak studija, to jest ima li sposobnosti za znanstveni rad donosi isključivo Vijeće programa. Nadalje, Vijeće programa daje suglasnost za upis izbornih kolegija, nadzire izvršavanje obaveza studenata i nastavnika koji sudjeluju u izvođenju programa studija. Osim što kontrolira izvođenje programa poslijediplomskog dokorskog studija, Vijeće programa definira strategiju znanstvenog istraživanja koja se provoditi u okviru programa. S tim u vezi Vijeće programa planira teme koje koje studenti obrađuju tijekom studija u formi izvornih znanstvenih radova odnosno u obliku doktorske disertacije.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe dokorskog studija

Kvaliteta programa prati se: a) samoevaluacijom, b) studentskim evaluacijama (anonymni anketni upitnici, u pravilu jednom semestralno), c) internim i eksternim vrednovanjem izrađenih i objavljenih znanstvenih i stručnih radova studenata i onih radova nastavnika koji su u potpunosti ili djelomično nastali u okviru istraživačkih procesa vezanih uz doktorski studij.

Realizacija ciljeva dokorskog programa vidljiva je po broju završenih studenata, kvaliteti dokorskih radova i znanstvenih i stručnih članaka polaznika studija. Osim toga, edukacijski rezultati studenata koji će biti involvirani u preddiplomskoj i diplomskoj nastavi te njihov kreativni doprinos u znanstvenom i kulturnom životu općenito bit će također relevantan pokazatelj uspješnosti dokorskog programa.

Osim na razini Filozofskog fakulteta, i pri Vijeću programa formirat će se stručno povjerenstvo koje će pratiti kvalitetu provedbe doktorskog studija. Njegov će zadatak biti evaluirati sve segmente nastavnih i znanstveno-istraživačkih aktivnosti studenata i nastavnika nakon svakog realiziranog nastavnog ciklusa te predlagati konkretne mjere i modele poboljšavanja kvalitete doktorskog programa.

Zaključna napomena

Duboke i ubrzane društvene promjene na globalnoj, europskoj i svjetskoj razini, ali i specifične i također korjenite promjene s kojima je od 1990. godine suočeno hrvatsko društvo, ne ostavljaju, čini se, više prostora za sumnju u to da je danas, na početku 21. stoljeća, granicu između “dugog” 19. i “kratkog” 20. stoljeća, koja je u historiografiji svojedobno konvencionalno bila fiksirana na razdoblju Prvog svjetskog rata, eventualno moguće tolerirati još samo u operativnom, ali ne i u funkcionalnom smislu. Polazeći od toga, a imajući u vidu činjenicu da u hrvatskoj historiografiji navedena granica još uvijek velikim dijelom postoji i u funkcionalnom, to jest u istraživačkom smislu, što u mnogo čemu otežava razumijevanje hrvatske moderne i suvremene povijesti, predlagatelji programa poslijediplomskog znanstvenog studija pod naslovom *Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu* postavili su si kao primarni cilj oblikuju takav doktorski studij koji će moći poslužiti kao okvir unutar kojega će se obrazovati stručnjaci koji će hrvatsku povijest u razdoblju od kraja 18. dalje sustavno početi promatrati, odnosno istraživati kao jedinstvenu cjelinu, uzimajući pritom u obzir europski i svjetski kontekst. Prema tome, osnovna zadaća predloženog doktorskog studija je obrazovati kompetentne stručnjake za modernu i suvremenu hrvatsku povijest koji će već tijekom studija, u svojim doktorskim disertacijama, a osobito u svom kasnijem radu, bitno obogatiti, ali u mnogo čemu izmijeniti postojeće znanje o hrvatskoj modernoj i suvremenoj povijesti i na taj način pridonijeti razumijevanju hrvatske sadašnjosti kao i definiranju smjerova kretanja njezinog društva u budućnosti. S obzirom na zaista dugu tradiciju Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu u obrazovanju profesionalnih povjesničara, kao i s obzirom na kadrovske potencijale Odsjeka kad je riječ o stručnjacima za razdoblje 19. i 20. stoljeća nema sumnje da će se navedeni cilj utemeljenja ovako oblikovanog doktorskog studija u skorijoj budućnosti ostvariti.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

Godina LX
Zagreb 2007.

UDK 93/99

ISSN 0351-2193

Historijski zbornik, god. LX, str. 1-401, Zagreb 2007.

Izdavač

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Suizdavač

Srednja Europa, d.o.o.

Redakcijski odbor

Slaven Bertoša, Mirjana Gross, Tvrko Jakovina

Ivan Kampuš, Franko Mirošević, Ivica Prlender

Tomislav Raukar, Petar Strčić

Glavni i odgovorni urednik

Ivica Prlender

Članci i rasprave iz časopisa *Historijski zbornik* su referirani u publikacijama:

ABC Clio

Historical Abstracts

America: History and Life

Adresa uredništva

Društvo za hrvatsku povjesnicu, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 10000 Zagreb, I. Lučića 3, Hrvatska

Časopis izlazi jednom godišnje

Objavlivanje časopisa sufinancira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH

Grafička priprema i tisak:

Ibis-grafika, IV Ravnice 25, Zagreb